

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I. er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Rosenkransmåned. — Bær hverandres byrder. — Til vern om den kristne tro og moral. — Kardinal Innitzers lidelsesvei. — Bokanmeldelse. — Herhjemme. — - og derute.

Rosenkransmåned.

Når høstens løv i gull og purpur flammer,
da slynger bønnens roser sig i krans.
De blusser både i det stille kammer
og i det skjønnne marmortempels glans.
Ti disse roser er de dyre minner
fra Kristi liv og fra hans bitre død —
slik som den høit velsignede blandt kvinner
har vernet dem i fryd og sjelenød.

De hvite roser er som gleder rene,
de røde er all lidelses symbol,
men gylne er de roser som alene
får åpne sig i evighetens sol.
Og bønnens brus som svulmende koraler
går lik en stormvind over hav og jord,
som tordendrønn i høie katedraler
og skogens sus i stille klosterkor.

Den løfter sig fra borger som fra hytter
på tusen sprog med mangefarvet klang.
Selv himmelborgens engleskarer lytter
og for en stund forstummer deres sang.
Ti rosens duft og farve blir til toner
hvor Jesu smil og tårer glimter frem,
til under jubelsang Han henne kroner
som her på jorden skjenket ham et hjem.

Vidunderlige bønn som bygger broen
til livets land, så klippefast og sterk
at trygt vi går i lys av kristentroen,
som Kirkens barn ved Helligåndens verk.
Vår tro, vårt håp, vår kjærlighet alene
ved Jesu offerdød får glød og glans,
når, hjulpet av Marias hånd den rene,
vi samler blomster til vår rosenkrans.

K. Kjelstrup.

„Bær hverandres byrder —“

Mgr. Snoeys tiltredelsespreken i Oslo 9/10—38.

«Bær hverandres byrder og oppfyll således Kristi lov.» (Gal. 6, 1.)

Det var en nyttårsaftnen i Tromsø for mange år siden og vi skulde som vanlig ha midnattsgudstjeneste i vår vakre Vårfruekirke. Denne gudstjeneste var likesom en av årets begivenheter i den lille by dernord — alltid overfylt hus og de feststemte tilhørere husket fra år til annet det som blev talt så man måtte velge sitt emne meget nøie. Den dag kunde jeg ikke bli enig med sig selv og ennu ved middagstid visste jeg ikke hvad jeg vilde tale om. Men mens jeg hvilte middag drømte jeg at jeg stod på en høi og opover den bratte bakke kom en karavane av menn, kvinner og barn som alle bar en byrde, hvorunder de slepte sig trette og utmattet fremover. Jeg følte inderlig medlidenhet med dem og søkte å tale et trøstens ord til dem, mens de passerte mig — men de bare ristet på hodet, så skuffet og bebreidende på mig og gikk videre. Jeg følte mig så ynkelig fattig og skamfull og hjelpeløs der jeg stod og ikke kunde utrette noe — og plutselig så jeg i flammende bokstaver: «bær hverandres byrder og oppfyll således Kristi lov». Jeg forstod at nestekjærligheten består ikke i ord men i gjerning — den levende, ekte, kristne tro er virksom i kjærlighet. Og nu visste jeg hvad jeg skulde forkynne den nyttårskveld i Tromsø kirke.

Det var vel bare en drøm men den har satt merke i min sjel som en inspirasjon. Jeg har valgt ordene til motto for mitt liv, men dessverre har jeg vel ofte sviktet dem og enda oftere kommet tilkort overfor dem. Men ordene selv er likeså levende for mig som den gang.

Derfor har jeg valgt dem til inngangstekst når jeg nu for første gang som St. Olavsmenighetens sogneprest står på prekestolen her i kirken. Men ordene har ikke mer den samme betydning for mig som den gang i Tromsø. Der levet jeg mine beste år i min fulle kraft og fikk med Guds hjelp utrettet en del og vinne befolkningens kjærlighet. Da jeg blev kalt til Bergen var det tungt å skilles og ta fatt på ny — og efter 15 års virke der er jeg blitt gammel og er ikke lenger frisk. Så når nu hans høiarverdighet biskopen har avgjort at jeg skal overta stillingen som sogneprest efter mgr. Irgens og jeg idag for første gang står foran dere og henviser til ordet om å bære hverandres byrder, så er jeg ikke lenger så freidig å tro at jeg vil kunne bære menighetens byrder — jeg må først be menighetens hjelpe mig å bære den byrde som er lagt på mig. Stort er prestens ansvar og prestens byrder — tenk på apostlens ord i II Kor. 5, 20: «Vi er sendebud i Kristi sted som om Gud gav formaning gjennem oss. Vi ber i Kristi sted: forlik dere med Gud!» Jeg ber om menighetens forbønn, overbærenhet og

tillit. Hvis vi holder trofast sammen velsigner Gud vårt felles strev.

Dagens evangelium om den lamme i Kapernaum viser også hvad forbønn formår. Kristus opholder sig der og alt folket strømmer til for å høre ham og for å bringe ham de syke så han kan helbrede dem. Så kommer der noen menn med en lam, men de kan ikke få bane sig vei med sin byrde. Resolutte, energiske og utholdende vil de dog ikke gi op tanken om å skaffe sin ulykkelige venn hjelp, og derfor går de op på husets flate tak og firer hans seng ned foran Jesu føtter, fast overbevist om at han der vil finne helbredelse. Deres tillit blir ikke skuffet — evangeliet beretter uttrykkelig at Jesus «så deres tro» — ikke altså den sykes tro men troen til dem som bar ham frem. Den syke selv var ikke så tillitsfull ti han eide ikke sjelefred. Han visste at hans sjel var lammet av synd hvad kan hende var verre enn hans legemlige plage — derfor var han engstelig. Mens vennene bad sin stumme bønn om helbredelse for hans sykdom lengtet han efter sjelefred. Jesus forstod begge deler — og vennene, som hadde bedt om ett under, blev vidne til to: den sykes legem blev friskt og hans sjel blev frelst.

Ja, i sannhet har apostlen Jakob rett når han sier: «Be for hverandre at dere kan bli frelst, ti meget formår den rettferdiges bønn hos Gud!» Samhold og forbønn kan utvirke undere den dag i dag. Vi katolikker er derfor så rike i vår skjønne tro på de helliges samfund. Det bånd som binder oss sammen er av åndelig art og kuttet ikke over av døden. De som er gått forut for oss inn i det evige liv vet om oss og ber for oss. Vi er som apostlen sier «omgitt av en sky av vidner». Hvad hindrer oss da i denne stund å nære det stille håp, at min avholdte forgjenger mgr. Irgens' ånd er tilstede her og går i forbønn for St. Olavs menighet og for sin gamle venn, som nu skal fortsette hans arbeid?

Kjære venner, jeg vil frembære dette hellige messeoffer for dere alle sammen, for hele St. Olavs menighet. Hjelp mig med deres forbønn, så jeg kan bli et redskap i Herrens hånd den tid jeg har igjen. Selv om redskapet er slitt og uduelig er Mesteren stor nok til å virke med det hvis han vil. Trofast samhold, gjensidig tillit og felles forbønn vil fremme guds sak blandt oss.

La oss da bære hverandres byrder og således oppfylle Kristi lov — og la oss be for hverandre for at vi må bli frelst, ti meget formår den rettferdiges bønn hos Gud.

Og så vil jeg slutte med apostlen Pauli skjønne ord i Efeserbrevet: «Men ham som har makt til å gjøre alt langt virkeligere enn det vi ber om og forstår efter den kraft som virker i oss, ham være ære i Kirken og i Kristus Jesus gjennom alle ætter fra evighet og til evighet.»

Amen!

Til vern om den kristne tro og moral.

Av Ella Anker.

På det store moralvernemøte som kristen ungdom arrangerte i Calmeyergatens misjons- hus forleden, holdt fru Ella Anker nedenstående foredrag, som er blitt tilstillet St. Olav's redaksjon med anmodning om optagelse — en anmodning vi selvfølgelig med glede etterkommer. På grunn av vår innskrenkede plass må vi dog dessverre gjengi det i sammen- trent form.

Jesus har sagt til sine disipler: I er verdens lys og salt. Nu har de kristne i alle land det store ansvar. Vi må reise oss med lys og kraft for å frelse en verden som nu synker under mørkets makter. Vi har ikke lov til å tie lenger med lunkne hjerter, ellers blir vi medskyldige. Vi må ikke undervurdere faren og dens dimensjoner. Vi må i den se menneskehetens fiende i all hans velde som nu vil drive kristendommen bort, ut fra våre sinn og hjerter, og ut av landets lov. Den gamle fiende og frister i alltid nye former.

Våre motstandere har i skrift og tale åpent erklært at kristendommen må bort — fordi den *kristne moral* er forankret i den kristne tro. Den kristne moral, det er renhet i ungdommen, troskap i ekteskapet — og et ubrytelig vern om det nye menneskeliv. Våre motstandere har utgitt et tidsskrift som de kaller seksualoplysning. Heri skrives bl. a. at den kristne moral er skapt av angst og skyldfølelse, av frykt for straff i det evige liv. Kristendommen hindrer den fulle livsutfoldelse. Det anbefales skoleungdommens opplæring i bruken av preventive midler. Det anbefales fritt fosterdrap. Det protesteres mot troskapsmoralen i ekteskapet. Denne lære sendes ut over landet, den skal forberede ungdommen for det frie liv som skal erstatte religionen.

Således uttalte dr. Raknes i vinter, referert i Dagbladet 28. februar, at hvis barn og ungdom fikk leve fritt, så vilde religionen bli overflødig. Likeledes skriver han at «normale menneskers kjærlighetsliv, deres evne til ansvar overfor andre, til medfølelse, ømhet og samfølelse — har alt sammen en seksual rot.» Dette er å gjøre seksualdriften til sin Gud. Allting forklares ut fra dette livssyn. Når barnet smiler første gang til sin mor, så er det kjønnsdrift, — når en sønn har kjærlighet til sin egen mor, så er det ødipuskomplekset. Når en mor tar sitt barn med ømhet til sitt hjerte, så er det igjen kjønnsdriften. Med andre ord: den menneskelige streben her på jord dikteres av kjønnsdriften. Vi er i sannhet kommet langt fra Wergelands ord: «Ætten stammer fra himlen — alt det skapte er en utstråling av Guds tanker.» I min ungdom, i det første stadium av materialismens gjennembrudd, skulde livsdriften forklares ved kampen for tilværelsen, ved individets økonomiske begjær. Nu er det altså kjønnsdriften som er livsforklaringen. Vi har oplevet at når man slipper

troen på en Gud som det samlende midtpunkt i hele menneskelivet og den skapende kraft gjennom alt levende, så faller menneskene tilbake til den primitive avgudsdyrkelse. De dyrker det synlige, håndgripelige og ser ikke sjelen, ånden, meningen med det hele. Denne nye kjønnsmoral er en herjende folkeødeleggende lære.

Ennu verre er det naturligvis når kvinnen opplæres til fosterdrap. Da dr. Evang i 1932 forkynte den nye kjønnsmoral i sin tale i studenterhjemmet, lovpriste han de russiske forhold, her kunde man se det nye menneske som levet i frie forhold med den høieste naturlige livsutfoldelse som det heter. Denne programtale foregikk nettop i en tid da de russiske myndigheter selv var forferdet over konsekvensene av det frie kjønnsliv, inntil regjeringen endelig la styret om, og abortfriheten blev avskaffet. Det var kvinnene i Russland som reiste sig mot denne mishandling av den kvinnelige natur. Land etter land har lært av den russiske erfaring. Sverige og Danmark har fått sin strenge lov mot fosterdrap som verger barnets liv. I Danmark er fosterdrapssakene tatt ut av lagrettens hender og lagt under dommernes avgjørelse, siden det viste sig, at lagrettene satte loven til side i disse saker. Ære være den danske justisminister Steincke, som har satt all sin personlighets kraft inn på å verge det danske folk mot fosterdrapenes ødeleggelser. Men her i landet? Tilstanden er en forargelse, en skam og en skandale. Overlæge dr. Harald Natvig har i sitt skrift «Fosterdrap» offentlig anklaget læger for å utføre abortus provocatus på uriktige medisinske diagnoser. Dr. Kristine Munch har ifjor oplyst om lægers ulovlige virksomhet, men ennå har ikke myndighetene ryddet op eller straffet noen læge, skjønt deres navn er vel kjente. Er det meningen at denne lovstridige praksis skal få lov til å bre sig til fordervelsen er blitt så almindelig at den ikke lenger kan stanses? Vi har jo her i landet den besynderlige situasjon, at den som skulde være lovens overste ansvarlige kontroll, riksadvokaten, selv har fremlagt et forslag til abortfrihet av så mange grunner at det er en sikker glidebane til hel uansvarlighet. Det er da ikke så underlig at rettsvesenet har lidt en utglidning på dette område. Og vi har hatt en medisinaldirektor som ikke har fort kontroll med lægene hvad der er den nuværende ordnings forutsetning.

Men regjeringen må vel nu snart fremlegge forslag til ny lov på dette område som ved en effektiv kontroll kan stanse trafikken. Kan det tenkes at regjeringen ikke vet hvad der foregår på offentlige og private sykehus og på enkelte lægers privatkontorer? Antallet av fosterdrap i vårt land blev regnet til ca. 5000 i året 1933 — et tall som er anført i straffelovskomiteen — flertallet av disse fosterdrap er øvet av læger.

Det er et tap av norske liv årlig som med de siste 5

Kardinal Innitzers lidelsesvei.

Søndag 2. oktober blev det i alle Wiens kirker oplest et hyrdebrev, forfattet av byens erkebiskop, kardinal Innitzer, som svar på en forordning, utsendt av ministeriet for de kulturelle anliggender, i følge hvilken ingen elev må tvinges til å delta i planmessig religionsundervisning eller i skolegudstjenester eller i lignende religiøse tilstelniger. Elever, som meldes fra av sine rettmessige overordnede, kan uten videre utebli fra religionsundervisningen — etter det fylte 14. år kan eleven selv melde fra.

I hyrdebrevet skriver kardinalen bl. a.: «Katolske foreldre! Denne kunngjørelse taler sitt eget manende sprog om den sterke samvittighetsforpliktelse, dere har overfor deres barn. Dere må ikke stenge barna ute fra fedrenes tro, i hvilken dere selv er vokset op og som har gitt dere holdning og kraft i livet. Dere må ikke holde barna borte fra nådens kilde. Avgjørelsen av om deres barn for fremtiden skal delta i skolens religionsundervisning er nu lagt i deres egen hånd inntil barna fyller 14 år. Vær dere deres plikt bevisst til å sørge for at ingen av deres barn blir borte fra den katolske religionsundervisning i skolene! Det dreier sig her om

en personlig og hellig plikt for hver enkelt av dere og hver av dere har personlig ansvar for dens oppfyllelse. Den allmektige Gud, som har betrodd dere barna som det dyrebareste gode vil dra dere til regnskap for den! Alle foreldre har ansvar for sine barns sjele — vær derfor trofaste voktere av dem som Guds stedfortredere!»

Alle prestene uttalte etter de de hadde endt oplesningen at de var rede til å påta sig ungdommens religiøse oppdragelse. Det var modig gjort, men mot har det aldri manglet katolske prester på når det gjaldt å lide for sin tro.

Lørdag 8. ds. om kvelden samlet en organisert bande sig utenfor det biskoppelige palé på Stephanplassen. Den var utstyrt med stener og andre tunge gjenstander og gav sig straks til å bombardere den 2 etasjer høie bygning med sitt skyts. Det ene store vindu efter det annet i den store praktfulle bygning blev knust.

Mens en gruppe var optatt med å bryte sig vei gjennom de solide ekedører som utgjør palassets hovedinngang, hadde andre fått tak i en stige som blev stilt op til et av vinduene. Nogen av overfallsmennene krøp op stigen, slo de solide, vakre vindusrammer i stykker og

år altså når op til ca. 30 000. Forstår ikke regjeringen hvad det betyr at lovens autoritet undergraves — og det av dem som har avlagt ed på å være livets voktere? Det er et forferdelig tap av barneliv, men det er enda ikke det verste. Det verste er at 5000 kvinner årlig lar sitt barn avlive. Forstår man ikke hvad det betyr for folkets moral, at kvinnes mentalitet innstilles på å utrydde liv istedenfor å skape liv?

Vårt lands største psykiatiker — professor Ragnar Vogt har i sin betenkning til det medesinske fakultet fremhevet nødvendigheten av at kvinnes sinn under svangerskapet beholder ro og likevekt forat hun kan samle sine krefter om sin oppgave. Derfor sier han, at der trenges en fosterdrapslov som absolutt utelukker adgangen til fosterdrap for å beskytte henne mot overtalelser utenfra, så hun ikke skal kastes ut i det forferdelige kompleks: skal, skal ikke drepe barnet.

Vi venter derfor på en ny lov til vern om moderskapet. Hvis regjeringen ikke kjenner til disse forhold eller ikke vil fremme en effektiv straffelov, er det bare en vei å gå, vi må gå til Stortinget med et forslag til forandring av straffeprocessloven — så sykepleierskene løses fra sin taushetsplikt, når det gjelder fosterdrapsaker.

Så kan Stortinget og vårt folk få vite hvad der foregår. Jeg tror da sikkert, at Stortinget skal rense op i denne sump hvor barneliv utslettes i tusenvis.

Her kommer de unge piker fra hele landet for å utdanne sig til sykepleiersker fylt av trang til å hjelpe lægene i deres høie kall til å verne livet, og så må mange være behjelpelige med forbrytelser som oprører deres samvittighet. Det er utålelige tilstander.

Så kommer vi da til sist til det samlede resultat av den nye morals virkninger.

Siden 1920 er den norske barneklasse sunket med 170 000 barn ved prevensjon og fosterdrap. Det er et innhugg i den norske folkestamme som om noen år vil føre til avfolkning.

Jeg appellerer inderlig til ungdommen som har ansvaret for det norske folks fremtid at det tar kampen op for vårt folks liv og fremgang.

Renhet i ungdommen — troskap i ekteskapet og et ubrytelig vern om barnets liv, det er den kristne moral. Vi elsker disse idealer. Salige er de rene av hjertet, ti de skal se Gud. Salige er de barmhjertige, salige er de som hungrer og tørster efter rettferdighet. Du skal ikke bryte ekteskapet. Du skal ikke drepe.

Samtidig mener jeg at de kristne har plikt til å møte frem med et positivt samfunnsprogram for å hjelpe ungdommen til slike vilkår at de kan gå inn i tidlige ekteskap for et naturlig samliv.

Familiene skal hjelpes med økonomiske midler, så der ikke blir så mange utslitte mødre, de skal hjelpes på alle andre måter enn dem som volder hennes barns død.

Her kan vi møtes med dem som i den beste mening har arbeidet for prevensjon og fosterdrap i den tro at dette var en hjelp for kvinnene, og som ikke har forstått hvad forslaget vilde føre til. Vi kan møtes i dette forslag om barnetrygd som nu foreligger for regjering og Storting. Her venter vi at den kristne kirke — alle kristne vil gå foran. Det er Jesu vei, det er livets vei.

banet sig vei til palassets indre. Snart etter var en rekke av de øvrige vinduer fjernet, og møbler og annet inventar blev kastet brutalt ned i gaten, hvor resten av banden plukket de istykkerslåtte kostbarheter sammen og laget et bål i gaten. Blandt de ting som blev kastet på bålet, var et stort trekors som blev brukt til pinneved, et oljemaleri av Jomfru Maria og en gammel uerstattelig fransk bønnebok. Palassets kapell i første etasje blev plyndret og hvert eneste vindu slått i stykker.

Det er ingen tvil om at angrepet på kardinalen og hans bolig var omhyggelig planlagt og organisert. Selv opholdt han sig på et menighetsmøte i en annen bydel og vendte først tilbake i sin bil kl. 22.30, hvor det lyktes ham å komme inn bakveien gjennom et annet hus. Hans soveværelse viste sig å være så fullstendig ramponert, så de to siste dager har kardinalen bodd hos biskop Kamprath i den tilstøtende eiendom. Hadde man funnet kardinalen, er det ikke godt å si hvad hans skjebne vilde blitt.

I kardinalens sekretariat fant de hans gamle sekretær Weinbacher. Overfallsmennene forsøkte å kaste ham ut av vinduet ned på gaten, men det lyktes ham i siste øieblikk å få tak i vinduskarmen, hvor han klamret sig fast, mens blodet rant fra hendene, som var fullstendig opskåret av glasskårene. Tross den utmattelse blodtapet medførte, klarte han å bli hengende, svevende mellom liv og død, inntil en sterk politiavdeling kom ham til undsetning. Han blev straks tatt under lægebehandling i palasset.

Det hemmelige politi oplyste siden og har fastholdt like til i natt at det ikke kan gi nogen meddelelse om det som har funnet sted. I hele dag har bygningen vært bevoktet av en sterk politistyrke, som har holdt den nysgjerrige mengde på avstand. Ikke et ord er offentliggjort om overfallet i Wien-pressen. Det offisielle propagandadepartement noier sig med å meddele at en pøbelssverm angrep kardinalpalasset med sten og knuste en rekke vinduer.

Drosjechauffører som ventet med sine biler på Stephansplassen så optøiene begynte, og opplyser at mange av bandittene hadde brune skjorter og naziblemer, men de kunde ikke se hvem det var som kastet de første stener, eller fastslå hvor bandittene kom fra.

Et lite kapell som er forbundet med den berømte St. Stephanskatedral, banet pøbelen sig også vei til. Fra et vindu i annen etasje kastet de en prest ved navn Kravanik ned i gårdsplassen. Han falt heldigvis på noget avfall og nogen presenninger som var samlet av noen arbeidere som holder på med reparasjonsarbeider på katedralen, ellers vilde han sannsynligvis slått sig ihjel med det samme. Han brakk begge ben, og blev i sterkt lidende tilstand kjørt til sykehus i ambulansobil.

Også i dette kapell begynte bandittene å plyndre, men de flyktet da en stor politistyrke kom til stede. Det blev foretatt 12 arrestasjoner. Det opplyses at de fleste av arrestantene er kommunister.

Til sist kan meddeles at ifølge telegram fra Reuters Berlin-korrespondent vil lederne for demonstrasjonene bli strengt straffet og sendt til konsentrasjonsleir for et tidsrum av et år. I offisielle tyske kretser tar man avstand fra demonstrasjonen.

Bokanmeldelse.

Hans Fallada: «I en ulvetid». Oversatt av Hans Heiberg. Med forord av Arnulf Øverland. (Aschehoug & Co.)

Det er en litterær bedrift Fallada har utført med denne bok. Han får oss til å forstå det miljø som måtte fostre en skikkelse som der Führer — når det nu engang var kommet så langt ned, at menneskene ikke mer i sine syke, desperate, bestialske eller tomme sinn kunde fatte tanken om en kjærlig Gud, men kun kunde anerkjenne de mest materialistiske livsformer og føle sig helt tilfredsstillet, når bare de var mette og ikke frøs. I sin roman «Wolf unter Wölfen» — den som nu foreligger i en mønstergyldig oversettelse — er Fallada gått helt inn i dette miljø og setter nu sin kunsts søkelys snart på den ene, snart på den annen av dets skikkelser — ubarmhjertig avslørende men barmhjertig forståelsesfull. Der er noe over dette kunstverk som minner om Rembrandts berømte «hundre-gylden-blad» med sitt galleri av lidende og forvredne menneskelegemer — kun mangler i Falladas bok den centrale Kristusskikkelse som gjør Rembrandts radering til en lysende forkynnelse.

Fallada forkynner ikke. Her ligger hans begrensning og derfor blir boken ikke fullt ut det *fulltonende* kunstverk den kunde ha vært — hans eget livssyn er for negativt i det vesentlige: «Forgjeves henger vi blyvekter av sorger og håp og planer under fotsålene for å lenke oss til øieblikket. Men vi flykter allikevel, vi renner i havet — — — —» men allikevel, eller kan hende: nettop derfor, elsker han de stakels hjelpeløse mennesker og blir aldri trett av å gå på jakt etter deres gode sider selv om han må rote op i meget smuss og elendighet for å finne frem til dem. Hans skildring av de to unge, Wolfgang Pagel og Petra Ledig, er den nænsomste studie av menneskelige utviklingsmuligheter, bare disse får den minste smule plass og lys, — det er overhodet gripende å følge kampen mellom hans kjærlighet til mennesker og hans kjærlighet til det han kaller sannhet, som for ham fortøner sig som den største «Wolf unter Wölfen», fordi den har ført ham til et realistisk livssyn uten realitet. «I en ulvetid» er en bok for voksne mennesker — en smertefull medoplevelse av høi verdi for enhver som har sin bedømmelsesevne i behold.

§. D.-9).

Herhjemme

Hans Hoiærværdighet biskopen er avreist til Bergen og vil være fraværende et par ukers tid. Post kan adresseres til: **Katolsk prestegård, Bergen.**

Bergen. 2. oktober 1938 var mgr. Snoeys' siste søndag som sogneprest for St. Pauls menighet. Til otte-messen var St. Elisabeth-foreningen møtt op så godt som fulltallig til felleskommunion. Dessuten var mange andre av menighetens eldre og yngre møt frem til Herrens bord, og dypt beveget takket mgr. Snoeys fra prekestolen St. Elisabeth-foreningen for den vakre tanke. Under høimessen holdt monsignore sin avskjedspreken for menigheten. Og etter andakten samledes man i lokalet under kirken til en avskjedsfest, som fornet sig som en storslagen hyldest til den avholdte sogneprest. — Lokalet var pyntet så godt som på nogen måte mulig. Men hvad den ytre ramme kanskje manglet av prakt, blev tilfulle

opveiet av den hjertelige stemning som hele den tallrike forsamling var besjelet av. — Festen blev innledet med en prolog, holdt i skjemt og alvor, udmerket fremsagt av frk. Paus Knudsen, som overrakte Mgr. Snoeys en buket mørkerøde roser, idet hun til slutt uttalte: «La disse roser tale hjertets sprog for alle her, De vil bli savnet, De er blitt oss alle kjær.» Ord som fant gjenklang hos alle. — Herr direktør Rosenlund takket på menighetens vegne Mgr. Snoeys for alt hvad han hadde gjort for den i de 15 år han har vært dens sogneprest. Han hyldet ham som den dyktige og innsiktsfulle organisator og administrator. Når Hans Høiærverdighet Biskopen nu har funnet å måtte kalle ham til Oslo, så er det uten tvil inspirert av høiere makter, og Bergens menighet har derfor intet annet å gjøre enn å bøie sig for avgjørelsen i den fortrøstning at det vil være til det beste for alle. Han meddelte at der i menigheten var innsamlet kr. 1000.00 som en beskjedne begynnelse til «Mgr. Snoeys skolefond». — Menighets-skolen var den sak som hadde ligget sognepresten mest på hjertet. Han hadde derfor funnet at Mgr. Snoeys ikke kunde hedres på bedre måte enn ved opprettelsen av et sådant fond, som vilde være en garanti for at hans store arbeid vilde bli fortsatt også efter hans tid. Som et personlig minne overrakte hr. Rosenlund ham en fotomontasje av kirken med dens nærmeste omgivelser, skolen «Sykehuset Florida», som skylder Mgr. Snoeys sin tilblivelse, og kapellet på «Florida», som er en gave fra ham. — Herr Paus Knudsen bragte i en velformet og klok tale en takk fra skolebarns foreldre. — Frk. Wiese-Hansen fremsa en versifisert liten tale, en takk fra eldre skoleelever. — Derefter kom kapellanens tale. Pastor Fischeidick henrev alle med sin gripende takk som han frembar på egne og den for nærværende sengeliggende pater Novatus' vegne. «Mätte Gud velsigned Deres virke i St. Olavs menighet for Kristus, med Kristus og i Kristus.» — Så skulde Mgr. Snoeys for siste gang tale til sin menighet. Inderlig grepet var alle, han selv ikke minst. Men tross den intense stemning, eller kanskje nettop på grunn av den, fikk han mot og kraft til å tale ut om hvad der rørte sig i ham ved denne betydningsfulle anledning. Det vilde føre for langt å redegjøre for alt hvad han hadde å si i det øieblikk hvor han som en av sykdom hjemsoekt eldre mann skulde ta avskjed med den menighet han har ledet i 15 år, hvor han har nedlagt alle sine krefter, hvis gleder og sorger har vært hans, og hvis fremgang han med glødende iver har tilstrebet fra han første gang satte foten i prestegården. Men han finner sig i det uundgæelige. Hans sterke tro gir ham krefter — han føler sig sterkere idag enn han har gjort på lenge. Og dette gir berettiget håp om at han også i Oslo vil kunne utføre et fruktbringende arbeid til fremme av den store sak som er alt for ham her i livet. — Han hadde aldri før som i disse dager merket hvor meget St. Pauls menighet holdt av sin sogneprest, han følte at menigheten vilde be for ham også når han var kommet til Oslo. Han var et feilende menneske, han som alle andre, og feil hadde han også begått. Men han håpet at den som kanskje ennå fant at der var noget å bebreide ham, vilde glemme det, og tenke på ham med velvilje. Ord som vidner om Mgr. Snoeys' storhet som menneske. — Mellom talene blev der sunget flere leilighets-sanger og skolebarns optrætte med et nydelig lite tablå og fremførte dessuten et skuespill, som vakte både beundring og jubel. Beundring ikke minst for de kjære skolesøstre, som finner tid til alt. — Og efter alt dette skulde hr. direktør Rosasco holde avskjedstalen fra menigheten. Et vanskelig hverv, som han løste sig fra med bravur. Her Rosasco hadde vært den første til å ønske Mgr. Snoeys velkommen til Bergen. Den første dessuten til å bistå ham da kardinal van Rossum 2 dager efter skulde mottas med store ceremonier. Og nu blev det hr. Rosasco som også sa det siste ord fra menigheten. Det blev et gripende farvel, men også et ønske om et gledelig gjensyn. — Dermed var festen til ende. Mgr. Snoeys grep imidlertid nok engang ordet for å takke for denne den mest strålende fest han noensinne hadde overværet. Den vilde stå som et herlig minne for ham for resten av livet. — Til slutt utbragte hr. Rosasco et 3 × 3 hurra for den nye sogneprest til St. Olav.

R. J.

Oslo. Mgr. Snoeys, St. Olavsmenighetens nye sogneprest fikk en festlig og hjertelig mottagelse. Allerede fra den tidlige morgenstund var alle flagg til topps på de katolske institusjoner som grupperer sig om kirken og da klokkene kalte til høimessen var praktisk talt hele menigheten representert med Syndikatets medlemmer i spissen. I koret såes bl. a. sogneprest pater Notenboom, O. F. M. og pater Lutz O. P. I festlig prosesjon kom hs. høiærverdighet biskopen, ledsaget av mgr. Snoeys og de to kapellaner Bergwitz og Hogenes op ad kirkegulvet. Mens prosesjonen knelte for altret blev «Veni Creator —» avsunget, hvorpå biskopen trätte frem i kordøren og holdt en gripende tale: vi er alle ennå under det dype inntrykk av sorgen over denne menighets sogneprest, som Gud kalte bort fra oss. Men hans ånd lever ennå for det var Kirkens ånd, Guds ånd og den er derfor udødelig. Når nu en prest, besjelet av den samme ånd skal tale til oss idag forkynner han den samme hellige tro, det samme sterke håp, den samme tjenende kjærlighet. Livet går videre — og den nye sogneprest vil omfatte dere med samme kjærlighet. En prest kan ikke gi sin menighet noe jordisk paradisk men han kan vise den veien til det himmelske. Motta ham kjærlig, vær lydhør overfor ham. Det er den beste takk dere kan gi ham for hans opofrende arbeid og på bedre måte kan den avdødes minne ikke hedres. — Mgr. Snoeys fremsa nu knelende for biskopen trosbekjennelsen og efter at «Store Gud, vi lover dig» var avsunget celebrerte han høimessen, bistått av sine to kapellaner Bergwitz og Hogenes. Under messen utførte koret aldeles fortrinlig Collegiate messen av T. J. Bordonet — til like stor ære for sig selv som for sin dyktige dirigent O. B. Olafsen. — Efterpå var det arrangert et møte mellem mgr. Snoeys og menigheten i foreningslokalet. På scenen stod alle skolebarna opstilt og da mgr. Snoeys kom fikk han overrakt herlige roser og nelliker av en liten gutt og en liten pike. Under lærer Øiv. Olafsens ledelse avsang barna en hyldestsang, forfattet av en St. Josephssøster, hvorpå hs. høiærverdighet biskopen tok ordet: det er første gang menigheten er samlet siden sin sogneprests død — la oss minnes ham i stille bønn. Han ser sikkert idag ned til oss og velsigner fra himlen sin efterfølger. Hans ånd vil alltid leve og vi vil fortsette å handle i den ånd han vil. Efter at alle har reist sig og i dypeste taushet sluttet sig til biskopens tanke i noen minutters absolutte stilhet fortsetter hans høiærverdighet: jeg har den ære å forestille den nye sogneprest, kjent over hele Norges land. Han har i øvrig selv forestillet sig ved sin gripende preken om nestekjærlighet og han vil vite å omsette sine ord i praksis i det daglige liv. Han som er gått forut vil gi sin velsignelse så alt vil bli godt. Efter biskopens tale bragte førstkapellane pastor Bergwitz sin hilsen: Da for presis fire måneder siden det fryktelige hendte at menigheten mistet sin sogneprest og biskopen sin høie hånd hadde radioen vel om formiddagen bragt det ut over hele landet, men da jeg under aftendandakten skulde meddele menigheten det de fleste visste så jeg det skjønneste tegn på hvad en prest kan bety for sin menighet. Kirken var overfylt og den dypeste smerte preget alle de tilstedeværende. Men allerede den gang sa jeg at det som menneskelig sett er tap åndelig kan bli til vinning for oss alle. Mgr. Irgens liv var kjærlighet og hans ånd var først og fremst aldri å søke sig selv, sin egen ære men helt ofre sig for sjele-nes frelse. Han har sikkert selv virket med i denne utnevneelse Mgr. Snoeys sa at vi skal bære hverandres byrder og at redskapet var brukt, men det er Herren som bruker redskapet Mgr. Irgens fikk sine første impulser i prestevirket hos mgr. Snoeys — han var hans lærer, nu er han hans efterfølger. På kapellanenes vegner kan jeg love at vi vil samarbeide med Dem, monsignore, i kjærlighetens ånd. Ungdommen vil gjøre det samme — ja, hele menigheten. — Som eldste medlem av Syndikatet hilste disponent Carelius velkommen i en anslående, spirituelt og vittig liten tale. Hele Syndikatet sluttet op om monsignore — Gud signe arbeidet til ære og gagn! — St. Olavs lokalforenings formann hr. Bruce talte dernest på vegner av sin forening i hjertelige og gode ord. Så blev vår festsang: «Vi elsker vår Kirke —» avsunget unisont og så takket mgr. Snoeys til sist: Takket for den skjønneste velkomst som var ham det

beste varsel om et godt forhold og et godt samarbeide. Vi fikk igjennom denne tale, så dyp tross sin lette, kåserende form som til tider utløste hele latterkaskader, tildelt et helt livsprogram — og da biskopen til sist bad om at man i tiden fremover ikke vilde avvente sogneprestens besøk, da denne jo er en eldre mann, men komme å hilse på ham på hans kontor, hersket det kun en mening om at det snart kommer til å trenges nytt linoleum på prestegårdens trapp —: det blir *mange* som finner veien op til mgr. Snoeys!

- og deute.

Göteborg. Med stort utstyr omtaler pressen i Göteborg den høitidelige første messe, som lestes i den nye Kristi-konge-kirke søndag 2. oktober av kyrkoherde Krijn, bistådd av kapellanene Pontén og Grauel. I sin preken fremhevet kyrkoherden, at en kristen kirke skal være et virksomt centrum for kristelig, menneskelig kultur. Kirkens moderne opgave er å gjennomføre det guddommelige i det sant menneskelige. I øvrig vil den høitidelige innvielse av Kristi-konge-kirken finne sted senere, når den er helt ferdig og vil bli foretatt av biskop Müller.

Rotaryklubben hylder kardinal Hayes. Ved Rotaryklubben i New Yorks siste møte 8. september holdt dens president Andrew J. Haire en meget vakker minnetale over avdøde kardinal Hayes. Han sa bl. a.:

«Jeg tenker at det nu vil passe sig best å stanse en stund for å minnes den i sannhet store New York'er, som nu er kalt bort til sin evige bestemmelse. I denne sammensatte by var han en virkelig borger, født på den nederste side av østkanten blandt den fattigste befolkning og han tilbragte sine guttedager på New Yorks sidegater. Sin første oppdragelse fikk han i New York og hele hans liv var viet forsøk på å hjelpe dens mennesker som han elsket så høit — de fattige og bedrøvede.

Vi her i Rotaryklubben næret en levende interesse for ham fra den gang han — for å være nøiaktig: 10. jan. 1924 — som erkebiskop av New York bæret oss med et foredrag om «det amerikanske ideal». På bakgrunn av uavhengighetserklæringen talte han til oss om de borgerlige og personlige egenskaper: klokskap, rettferdighet, måtehold og styrke. Det var et enestående foredrag som alltid vil bli husket av alle som hadde den lykke å høre det. Og det var særlig anerkjennelsesverdige fordi det var en av de meget få ganger hvor den avdøde optrådte offentlig når det ikke gjaldt hans direkte plikter. Han var for selvopofrende til ellers å finne tid dertil.

Få måneder etter blev han utnevnt til kardinal i den romersk katolske Kirke. Og han utrettet i hele sin levetid store ting for New York på en enkel, rolig men meget effektiv måte. Det er nødvendig å komme inn på dette nu.

Siste søndag kalte den guddommelige Herre ham hjem. Hans død er et tap ikke alene for den Kirke han tjente, så godt og ikke alene for hele nasjonen, men den er

særlig et stor tap for *alle* New York'ere, hvad enten de er katolikker, protestanter eller jøder.

Som president for denne bys Rotaryklubb ber jeg dere reise dere og i taushet minnes den enestående medborger: hans emminense Patrick kardinal Hayes!»

Glede i Berlin. Det biskoppelige ordinariat i Berlin har forordnet at det på grunn av fredens bevaring og sudetyskernes tilbakevenden til Tyskland skal ringes med kirkeklokkene fra kl. 12.30—13 en bestemt søndag i oktober samt avholdes takkegudstjenester. I kunngjørelsen heter det: «Gud har hørt den hele kristenhets bønn om fred. Ved hans nåde og de ansvarlige statsmenns utrettelige anstrengelser er en krigs fryktelige hjemsøkelse blitt undgått både for vårt eget og for andre lands vedkommende. I dypeste takknemlighet vil vi derfor prise Gud i et Te Deum for hans godhet fordi han har opprettholdt freden — en fred som også har sikret oss våre sudettertyske landsmenns tilslutning til det tyske rike.»

Rotaens nye rettsår begynt. Den 1. oktober fant Rota Romanas høitidelige åpning sted — Rota Romana er som bekjent betegnelsen for den romerske kuries domstol-apparat hvortil alle appellsaker rettes. Etter en gudstjeneste fulgte en audiens hos den Hl. Fader i Castel Gandolfo, hvor også alle edsavleggelsene fant sted. Rotaens dekan, mgr. Grazioli, opleste en hyldningsadresse. Av beretningen om forrige års avgjørelser fremgår at der er felt 800 endelige dommer hvorav de 74 er ekteskapsophevelser. Enn videre at det er innskrevet 137 studenter i kirkerett, hvorav de 85 er prester fra 16 forskjellige land. Den Hl. Fader holdt derpå en kort tale hvori han uttrykte sin anerkjennelse av Rotaens arbeid og fremhevet den kloke kirkelige ekteskapslovgivning. Til slutt nevnte paven sin glede over konferansen i München som hadde medført en lysning på den politiske horisont.

Wiener-pressen innskrenkes. Det høit ansette 45 år gamle dagblad «Reichspost i Wien er fra 1. oktober ophørt å utkomme. Det blev ledet og utgitt av den kjente katolske skribent og pressemann dr. Friedrich Funder og gjennom hans personlige vennsforhold til Wiens borgermester dr. Karl Lueger, fører for det kristelig-sociale parti, blev «Reichspost» dette partis hovedorgan og fikk derved en innflytelsesrik og ofte toneangivende politisk stilling. Uforferdet talte det den katolske Kirkes sak, navnlig etter at nazismen var kommet til makten i Tyskland. Etter Anschluss blev dr. Funder fengslet og transportert til Dachau og under ny ledelse gikk det gamle ansette blad inn for nazistiske ideer. Men det kunde ikke redde det fra undergang.

Med «Neue Freie Presse» og «Neue Wiener Tagblatt» er det skjedd den forandring at de fra 1. oktober begge har sløifet sine aftenutgaver og kun kommer som morgenaviser.

Den Hl. Fader og Tsjekkoslovakia. Paven mottok nys den tsjekkoslovakiske sendemann ved den Hl. Stol, Wladimir Radinsky, i en lengere audiens. Han avla en

detaljert beretning om sitt lands tilstand og paven uttrykte sin anerkjennelse av det offer som Tsjekkoslovakia hadde bragt for å bevare freden og lykkønsket landet med den holdning det hadde inntatt i en kritisk stund — særlig fremhevet han ministerpresident general Sirovys radiotale. Til sist gav den Hl. Fader Tsjekkoslovakia sin særlige velsignelse.

Kollekt for de for troens skyld forfulgte. I alle kirker i Nederland har det annen søndag i oktober vært kollektert til inntekt for de for sin tro forfulgte.

Hulebeboere i nærheten av Paris. Det er en merkelig foreteelse at det i umiddelbar nærhet av de elegante boliger i Paris finnes menneskelige skjulesteder som minner om steinalderen. Stedet heter Carrière-sur-Seine, men dets opprinnelse går dog ikke lenger tilbake enn til middelalderen, hvor munkene på denne egn fant sten som var særlig skikket til å bygge kirker av idet den var helt værhard. Dø arbeidet derfor kraftig løs på klippene og de store blokker blev rullet ned til Seinens bredd og fraktet til abbediet Saint Denis, som de selv tilhørte. Nøisomme som de var innredet de sig boliger i selve klippehulene og levde i dem like til 1137. Da lot abbed Surger bygge et kloster på klippens topp, hvor så munkene flyttet inn. Men enkelte av hulene bebos den dag i dag. Utvendig ser de maleriske ut, dekket med slyngplanter og de er også rett velutstyrt med ordentlig inngangsdør og vinduer. Foruten å være en turistserverdighet har de også nu i lengre tid blitt økonomisk utnyttet idet man har dyrket champignons i en del av dem.

Et forhistorisk tempel i Skottland. I den skotske by Clydebank har man gjort et overraskende arkeologisk fund idet man har utgravd et tempel, hvori fantes et stort antall gravplasser med lik fra sten- eller bronsealderen samt en del husgeråd. Templet er sirkelformet med en diameter på 180 m.

Kirkens to største ordenssamfund er nu jesuittene med 25 460 medlemmer og franciskanerne med 23 644. 3484 jesuitter og 2116 franciskanere virker nu i misjonens tjeneste.

Læger i Sovjett skal være ateister. Folkekommissariatet for sundhetsvesenet har forordnet at det i det kommende vintersemester skal avholdes særlige antireligiøse forelesninger ved alle medisinske fakulteter. Det skal være obligatorisk for studentene å møte til dem.

Ny redaktør for «Maasbode». Chefredaktøren for det nederlandske jesuitt-tidsskrift «Etudes», pater dr. L. de Jonge trer d. 15. oktober inn i «Maasbode»s redaksjon.

«Katholische Kirchenblatt für das Bistum Berlin», et utmerket redigert blad som også vi har hatt megen nytte og glede av, er foreløpig blitt forbudt å utkomme. Berlins biskop grev von Preysing, har protestert offentlig mot dette idet han har erklært at han på ingen måte kan undvære sitt biskoppelige presseorgan.

Trekk fra det katolske liv i England. I abbediet Longley, Bedmond i England skal der nu bygges en minnekirke over den eneste pave av engelsk herkomst, Hadrian IV, før Nikolaus Breakspeare som regjerte 1154—1159 — En gate i Tower er blitt omdøpt og heter nu John Fischer-street til ære for den i forrige år kanoniserte engelske martyrbiskop. En nærliggende gate vil i nærmeste fremtid få navn efter Thomas More. —

Augustinermunkene, som i det 13. århundre opprettet et kloster i Limerick og i 1778 bygget en kirke på samme sted har nu påbegynt en ny kirke som skal bli dobbelt så stor som den første.

Ny leder for den nederlandske katolske kringkasting. Som efterfølger av avdøde pater Perquin, O. P. som i sin tid opprettet den nederlandske katolske radiotjeneste og ledet den så utmerket, er utnevnt hans mangeårige medarbeider pater Dito, O. P.

De Valera president for Folkeforbundsmotet. Den irske førsteminister de Valera blev med 47 mot 39 stemmer valgt til president for Folkeforbundets siste forsamling. Han åpnet det første møte med å nedbe Guds velsignelse over den nuværende sesjon. Det er første gang i Forbundets historie at dette er skjedd.

Polsk kardinal feires. Kardinalerkebiskopen av Var-sjava, mgr. Alexander Kakowski, har feiret sitt 25 års biskopjubileum. I løpet av hans episkopat er der bygget 288 nye kirker og kapeller i hans bispedømme samt et praktfullt «katolsk hus» i hovedstaden, som er stillet til disposisjon for alle forbund som står tilsluttet den polske «katolsk aksjon». Bl. annet rummer det en kino og et hospits for tilreisende geistlige. Likeledes har kardinalen gjort meget for Polens katolske presse. Var-sjajas geistlighet har forært sin ualmindelige avholdte overhyrde et helt museum for religiøs kunst i jubileums-gave. Dets høitidelige åpning fant sted allerede 12. september i nærvær av presidenten for den polske republikk. Kardinalen har for øvrig for noen tid siden utsendt et hyrdebrev, som særlig er rettet mot den moderne angående «rasen» og understreker at det for en sann kristen ikke eksisterer noen forskjell på «arier» og «ikke-arier». I lang tid har han nøt med å ta stilling til jødeproblemet — «men nu er øieblikket inne til å uttale vår opfatning av «blod- og rase»-teoriene. De er i strid med både kristendommens lære og de polske tradisjoner». Hyrdebrevet har vakt meget stor opsikt i Polen, hvor det jødiske element er så sterkt fremtredende.

Danmarks Katolske Kvindeforbund

har utsendt:

Katolsk Lommekalender 1939.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co.s Boktrykkeri, St. Olavsgt. 24 - Oslo.